

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

**Directoraat Generaal
Landelijk Gebied en Stikstof**

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/Inv

Datum 19 december 2022
Betreft Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering en Nota van
Antwoord

Ons kenmerk

DGLGS / 22563988

Bijlage(n)

4

Geachte Voorzitter,

Voor de aanpak van de opgaven ten aanzien van stikstof en natuur is een belangrijke stap gezet met de inwerkingtreding van de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn) op 1 juli 2021. De Wsn verplicht mij tot het vaststellen van een programma Stikstofreductie en Natuurverbetering (programma SN). Het programma heeft tot doel om stikstofdepositie te verminderen met het oog op de hierop gerichte landelijke omgevingswaarden en het realiseren van een gunstige staat van instandhouding van de voor stikstofgevoelige habitats in Natura 2000-gebieden. Het programma SN is in afstemming met de andere departementen tot stand gekomen. Daarnaast zijn medeoverheden en belanghebbenden, onder meer via het Maatschappelijk platform landelijk gebied en stikstof, betrokken bij verschillende onderdelen van het programma. Het programma vormt een pakket maatregelen van circa 7 miljard euro, waarvan ongeveer de helft besteed wordt aan natuurherstelmaatregelen en de helft aan stikstofbronmaatregelen. Deze stikstofbronmaatregelen hebben betrekking op meerdere sectoren, zoals landbouw, industrie en mobiliteit.

Deze eerste versie van het programma SN heeft betrekking op de maatregelen die zijn vastgesteld (en grotendeels reeds in uitvoering zijn) in het kader van de structurele aanpak stikstof die op 24 april 2020 is gepresenteerd (Kamerstuk 35 334, nr. 82). De versnelling en verbreding van de stikstofdoelen uit het coalitieakkoord 2022 "Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst" zijn nog niet opgenomen in deze versie van het programma SN. Het programma SN heeft ook een beperktere scope dan het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG), over de voortgang waarvan u onlangs bent geïnformeerd (Kamerstuk 34 682 nr. 105). Het NPLG gaat naast stikstof en natuur ook over water en klimaat en richt zich wel op de stikstofdoelen die in het coalitieakkoord naar voren zijn gehaald (in 2030 74% van het areaal aan stikstofgevoelige habitats onder de KDW). Het programma SN verankert de huidige maatregelen en afspraken daarover en is daarmee een forse stap in de goede richting en heeft een wettelijke basis. Daarom is het belangrijk dat het programma SN nu is vastgesteld.

Zienswijzeproces ontwerpprogramma

Van 25 mei tot 5 juli 2022 heeft het ontwerpprogramma ter inzage gelegen. Er zijn 109 zienswijzen ingediend op het ontwerpprogramma. Deze zijn beantwoord in de Nota van Antwoord die als bijlage bij het definitieve programma is gevoegd. Op 16 december 2022 is het programma SN en de Nota van Antwoord vastgesteld in de ministerraad. Bij deze brief ontvangt u het programma SN en de Nota van Antwoord.

Onderzoek naar sociaaleconomische effecten en de staat van de natuur

De Wet stikstofreductie en natuurverbetering stelt dat het programma SN rekening moet houden met de sociaaleconomische effecten van maatregelen en een beschrijving moet bieden van hoe het gaat met de natuur in stikstofgevoelige gebieden. Bij het programma zijn daarom twee bijlagen ter informatie opgenomen:

- Het onderzoeksrapport naar de sociaaleconomische effecten.¹
- En een actuele inschatting van de staat van de natuur met het oog op stikstof (Quick Scan).²

Via deze analyse naar sociaaleconomische effecten geef ik, zoals eerder aangekondigd (Kamerstuk 35 334, nr. 160), invulling aan de motie van de leden Geurts (CDA) en Harbers (VVD), waarin de regering onder andere is verzocht een maatschappelijke kosten-batenanalyse uit te voeren van Natura 2000-gebieden in Nederland (Kamerstuk 35 600, nr. 30).

Christianne van der Wal-Zeggelink
Minister voor Natuur en Stikstof

¹ <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2022-05/Onderzoeksrapport-naar-sociaaleconomische-effecten-programma-SN.pdf>

² <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2022-05/Resultaten-quick-scan-programma-SN.pdf>